

آقای پروفیسور والتر مایلز استاد روانشناسی تجربی دانشگاه
یل (Yale) (آمریکا) در بهمن ۱۳۳۴ بدعوت دانشگاه تهران
برای مدت ده روز به تهران آمده و در دانشکده ادبیات دو سخنرانی
عمومی ایراد کردند و با دانشجویان و استادان رشته فلسفه و علوم
تربیتی چند جلسه بحث و مذاکره داشتند.
اینک متن یکی از سخنرانیهای آن دانشمند ارجمند که توسط
آقای منصور اختیار معلم دانشکده ادبیات به فارسی ترجمه شده
ذیل درج میشود. تأخیر چاپ این سخنرانی که بر اثر مشکلاتی بوده است
از ارزش و اهمیت مطلب بهیچوجه نکاسته است.

روانشناسی در خدمت اجتماع و دولت

روان شناسی سرگرم فعالیتی است که میتوان آنرا مطالعه رفتار انسانی نام نهاد.
این علم مانند پزشکی خواهر بسیار بزرگتر خود در درجه اول با جنبه های مختلف
زندگی بشری و چگونگی سیر حیات سروکار دارد. روان شناسی بر آن است که در
موضوعات حیاتی مانند رشد و نمو کودک و تعلیم و تربیت، چه تعلیم و چه تعلم، و کار
و تحصیل مهارت در حرف و مشاغل دخالت کرده مفید واقع شود. روان شناسی برای
هم آهنگ ساختن شخص با اجتماع و چاره اندیشی در مقابل نگرانیها و شدائد زندگی
چه در زمان جنگ و چه بهنگام صلح در جستجوی راهها و روشهایی علمی است که
میتواند ما را در حل مشکلات یاری کند. شاید درست باشد گفته شود که پایدارترین
و دشوارترین مسائلی که انسان با آنها مواجه است دارای جنبه روانی هستند. نظر

۱- آقای پروفیسور والتر. ر. مایلز (Walter. R. Miles) از سال ۱۹۲۲ تا ۱۹۳۲ پروفیسور
روان شناسی تجربی دانشگاه استانفورد، و از ۱۹۳۲ تا ۱۹۵۳ پروفیسور روان شناسی دانشگاه ییل
بوده اند و از ۱۹۵۳ پروفیسور افتخاری روانشناسی همان دانشگاه هستند. و از ۱۹۵۴ بدعوت دولت
ترکیه در دانشگاه استانبول بتدریس روان شناس تجربی اشتغال دارند.

آقای پروفیسور مایلز عضویت و ریاست انجمن روان شناسی آمریکائی و چندین انجمن علمی دیگر
را داشته اند و دارند.

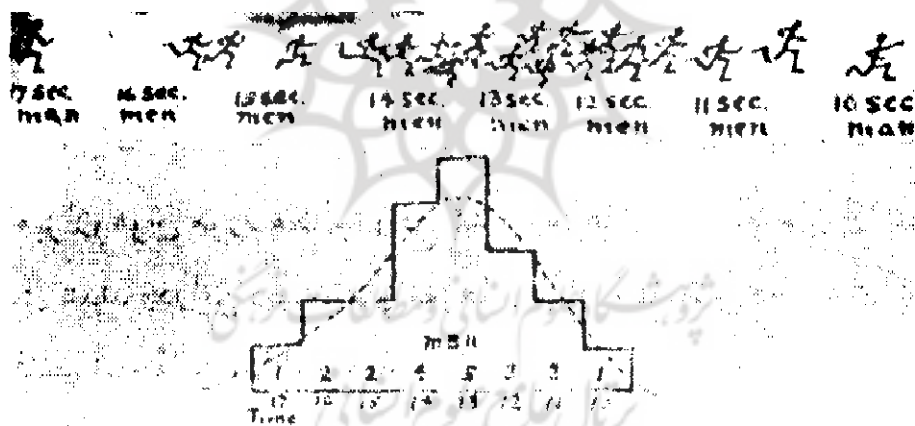
باینکه افراد بشر فراوان و دارای طبایع بسیار متنوع و گوناگون هستند، تحقیق در باره رفتار انسان و یافتن اصول و قوانین درباره آن کاری بس پرحاشیه است و بسیاری کمک همه ما را ایجاب میکند. قریب شصت سال پیش برای نخستین بار در معدودی از دانشگاهها تدریس روان شناسی تجربی آغاز گردید. در آن هنگام روان شناسی مانند سایر رشته های علوم همانطور که در زمان قدیم و در دوران قرون وسطی معمول بوده جزئی از فلسفه محسوب میشد. فلاسفه بزرگ پیشین هم در باره طبیعت انسان و هم درباره عالم مادی که او را احاطه میکنند بتحقیقات پرداخته بودند. برخی از این فلاسفه نظریات و عقایدی را بیان کردند که برای قرون متمادی رواج داشت ولی در عین حال بنظر مردم قرون پیشین ضرور بنظر نمیرسید که برای تحقیق رفتار انسان بمشاهده دقیق و آزمایشهای معین بپردازند. ایشان چنین اقدامی را متضمن هیچ فایده ای نمیدانستند. باری در آن ادوار هنوز زمینه برای توسعه روان شناسی فراهم نبود.

در قرون ۱۶ و ۱۷ علم نجوم و فیزیک و شیمی و معدن شناسی را از قلمرو فلسفه خارج کردند و آنها را «فلسفه طبیعی» نام دادند. فلسفه روانی و اخلاقی بدین ترتیب از قافله عقب ماند. ولی روان شناسی علمی علی رغم مخالفتهایی که ابراز میشد جانی خود را بتدریج باز کرد و بشر متمدن کیفیات نفسانی را مستقل از سایر تحقیقات علمی و برتر از آنها قرارداد.

هر چند قوای عالیة نفس (قوای باطنه) قلمرو مقدسی را تشکیل میدادند که میبایستی از تجاوز علم مصون بماند ولی حواس ظاهره مانند باصره و سامعه و لامسه و حرکات انعکاسی و هم آهنگی حرکات و زمان عکس العمل و کیفیات مشابه آن از این قاعده خارج بودند و در همین زمینه بود که روان شناسی تجربی گام های نخستین را برداشت و کسانی که پرورش این نهال تازه جدا شده از فلسفه را بعهدہ گرفتند کم کم ملتفت شدند که موضوع مطالعات آنها یعنی روان شناسی با تمام اعمال و وظائف بدن ارتباط دارد. تکامل انسان در برابر محیط طبیعی و محیط اجتماعی و استعداد های او و قضاوت های او و عواطف او و دواعی و بواعت او و موازین اخلاقی او و بالاخره تمام جنبه های مختلف زندگی بشری شایسته مطالعه دقیق علمی شناخته شد. بدین ترتیب

روان‌شناسی پس از آنکه سالیان دراز افتان و خیزان پیشرفت میکرد امر و زناحدهی بعالت بروز جنگ اخیر و احتیاجات نظامی توسعه عجیب یافته و مورد توجه عموم قرار گرفته و شهرت فراوان حاصل کرده است. این شهرت را باید با چاشنی احتیاط و انتقاد آشنا ساخت تا عامه مردم از روان‌شناسی توقع و انتظار اعجاز نداشته باشند.

عمل انسان متحدالشکل و یکسان نیست بلکه از حیث کمیت و کیفیت متنوع و مختلف است. برخی اشخاص مانند کسانی که در مسابقات دوشرکت میکنند سریع اند و بعضی کند و ببطی. هر کس در مسابقه جهد دارد که بر دیگران سبقت گیرد و مردم نسبت به کسانی که پیش می‌افتند و برنده هستند علاقه فراوان نشان میدهند. ولی روان‌شناسان نه تنها با اشخاصی که در مسابقات و کشمکش‌ها موفق میشوند علاقه دارند، بلکه تمام شرکت کنندگان حتی کسانی را که از همه عقبتر هستند مورد توجه قرار میدهند.

شکل ۱- مسابقه دو، فقط کوشش برنده جلب توجه نمیکند بلکه کوشش همه افراد از نظر روان‌شناسی جالب است

روان‌شناسان می‌خواهند بفهمند چرا و چگونه این اشخاص عقب میمانند؟ از روزگاران قدیم مسابقات دو در بین مردم رایج بوده است. بدینوسیله توانائی افراد و چگونگی اختلاف آنها معلوم میشود. روان‌شناسان هم مسابقاتی ترتیب میدهند که عبارتست از «تست» های معین برای آزمایش حافظه و قوه تمییز و سرعت انتقال و امثال آن. شرکت در این مسابقات روان‌شناسی خالی از تفریح و فایده نیست؛ از نظر فردی

لذت بخش است و از نظر اجتماعی سودمند.

متخصصین اعصاب و روان پزشکان و روان شناسان مطالعات تطبیقی درباره مغز و هوش انسانی کرده‌اند. هوش انسانی از جهات مختلف در افرادیکه اکثر بیماری‌های بیمارستانی بوده‌اند مورد آزمایش قرار گرفته است در سالهای بعد هنگامیکه بعضی از این بیماران بمرگ طبیعی فوت کردند مغز آنها بمنظور کشف ارتباط خصوصیات

شکل ۲- تشریح مغز آدمی و مقایسه آن با درجه هوش

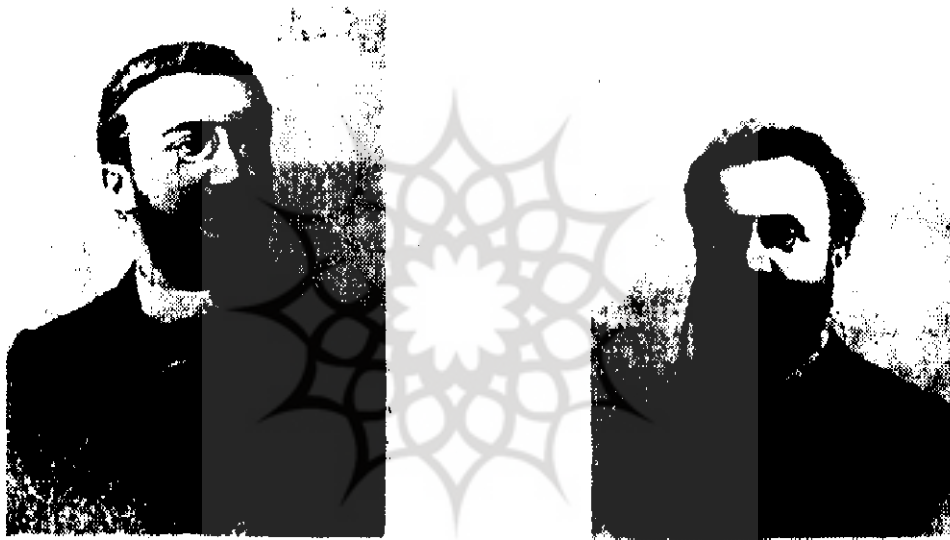
در بالا: بیست عدد مغز آدمیان که از چپ بر راست بترتیب افزایش هوش تنظیم شده‌اند. در پایین همان بیست مغز که این بار بترتیب اهمیت تشریحی آنها قرار داده شده‌اند.

مغزی بامیزان هوش مورد مطالعه واقع شد و مغزهای مورد امتحان از نظر تشریح دسته بندی شدند و در این دسته بندی مغزهای عسادی در پائین و مغزهای قوی در بالا قرار گرفتند. نتیجه این مطالعات معلوم داشت که هوش بیشتر با خصوصیات تشریحی و وضع طبیعی مغز ارتباط و مناسبت دارد تا با حجم آن. بطور کلی مغزهایی که از نظر خصوصیات تشریحی ممتاز بودند، به اشخاصی تعلق داشتند که در امتحانات هوشی نمردهای بهتری تحصیل کرده بودند. ولی در حد پائین تر از متوسط مغزهایی وجود داشتند که بهتر از آنچه از آنان انتظار میرفت بوده‌اند. و همچنین در حد بالاتر از متوسط مغزهایی که نمره هوش آنها تا حدی پائین تر از میزان متوسط بوده قرار داشته است. از این آزمایشها این نتیجه بدست می‌آید که عامل «ترتیب» از یک طرف و عامل بکار و داشتن مغز از طرف دیگر دارای اهمیت بسیار هستند.

پس از انتشار اولین آثار روان شناس آلمانی بنام (Ebbinghaus) (۱۸۵۰-۱۹۰۹)

تحقیقات علمی بسیار درباره یادگیری و حافظه بعمل آمد و در نتیجه پی بوجود اصول و تمایلات و قوانینی برده شد که در تعلیم و تربیت و تجارت و صنعت نیز قابل تطبیق و استفاده هستند.

پرفسور (Alfred Binet) فرانسوی در تهیه تست های هوشی برای شاگردان مدارس بمنظور طرح ریزی و تأمین پیشرفت آنها در تعلیم و تربیت نسبت به همه ماسمت پیش کسوتی دارد. کتاب او بنام «پیشرفت هوش در زو نهالان» - *The development of intelligence in children* یکی از آثار علمی کلاسیک محسوب میشود.

شکل ۳- هرمن اینک هوس گاه علوم انسانی و مطالعات شکل ۴- آلفرد بینه

(۱۸۵۰-۱۹۰۹) پیشرو تحقیقات علمی درباره حافظه (۱۸۵۷-۱۹۱۱) پیشرو تنظیم تست های هوشی

تست های مدرج برای آزمایش هوش و استعداد های روانی یکی از بهترین و مفیدترین ابداعاتی است که بشر در نیم قرن گذشته به آن نائل آمده است.

اندازه گیری دقیق و تعیین قریحه و استعداد های اختصاصی کودکان و جوانان از نظر اجتماعی دارای اهمیت شایان است. قریحه و استعداد باید تشخیص داده شود و این امر باید در موارد مقتضی و با اندازه مناسب صورت گیرد، بدون اینکه به اطفالی که استعداد آنها پائین تر از حد متوسط یا در حد متوسط است با دیده بی اعتنائی و تحقیر نگریسته شود. مدارس حرفه ای و مدارس عالی در بر کار بستن آزمایش های مخصوص بحاصل کار شاگردان خود میافزایند و قدرت مطالعه منظم را در آنها بالا میبرند.

کشفیات روان شناسان پیشرفت های بسیار کرده و در مواردی موجب حیرت و شگفتی شده است .

روان شناس جوان دکتر **Troland** چندین مسأله مختلف مربوط به بینایی را مورد مطالعه قرار داده و به کشفی نائل آمده که لذت و استفاده از آن محتملاً نصیب حضار محترم گردیده است . وی طریقه چاپ عکسهای رنگی را اختراع کرده که امروز بیشتر در تهیه فیلمهای رنگی مورد استفاده قرار میگیرد. او نه تنها برای اولین بار به تحقیق دربارهٔ محلولهای مختلف عکاسی پرداخت ، بلکه راجع به دوربین عکاسی و نحوه چاپ عکس ها نیز مطالعه کرد و بعدها در هالیوود (کالیفرنیا) در کمپانی تکنی کالر بسمت مشاور فنی انتخاب گردید .

شکل ۵- لئوناردامن ترواند (۱۹۳۲-۱۸۸۹) مخترع سینمای رنگی

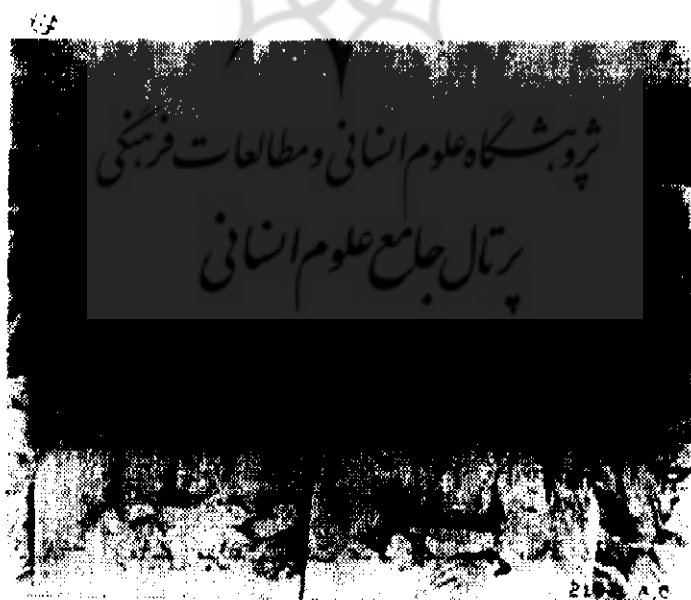
برای نمونه خدمات روان شناسی بمردم و بدولت میتوان بازمایشهای روانی که در انتخاب هوانوردان بکار میرود و «روان شناسی هوانوردی» نام گرفته است اشاره کرد. در ابتدای ایجاد هواپیمائی کشوری و لشکری مر بیان و افسران ارتش اطمینان داشتند که میتوانند به سهولت اشخاصی را که در این خدمت موفقیت حاصل خواهند کرد برگزینند . گاه گاه از روان شناسان درخواست میشد استعداد داوطلبان را برای

مقاومت در ارتفاعات زیاد بدون اینکه احتیاج باکسیژن اضافی داشته باشند بسنجند،

شکل ۶- یکی از نخستین تصادفات در میدان تمرینات هوایی.
برگردن خلبانان بوسیله تستهای روان شناسی اینگونه تصادفات را تقلیل داده است.

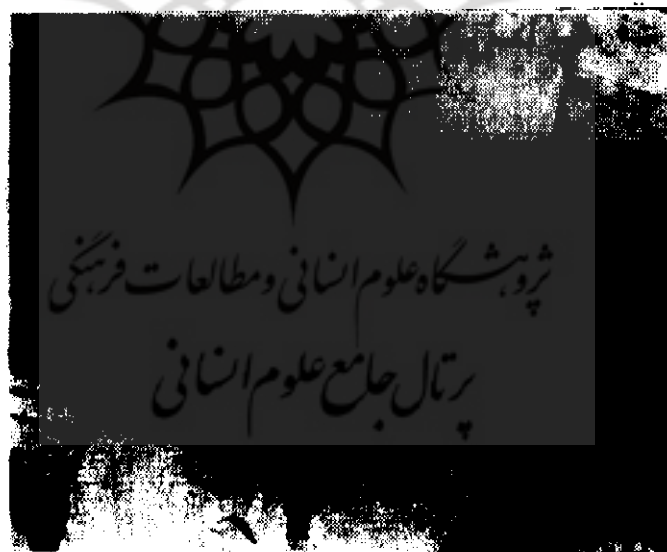
و ضمناً قدرت اعصاب و استحکام و استقرار عواطف آنها را تعیین نمایند. در بجهوجه جنگ دوم جهانی «روان شناسی هوانوردی» در امریکا پیشرفت سریعی کرد.

شکل ۷- داوطلبان خلبانی مشغول گذراندن تستهای هوشی هستند.

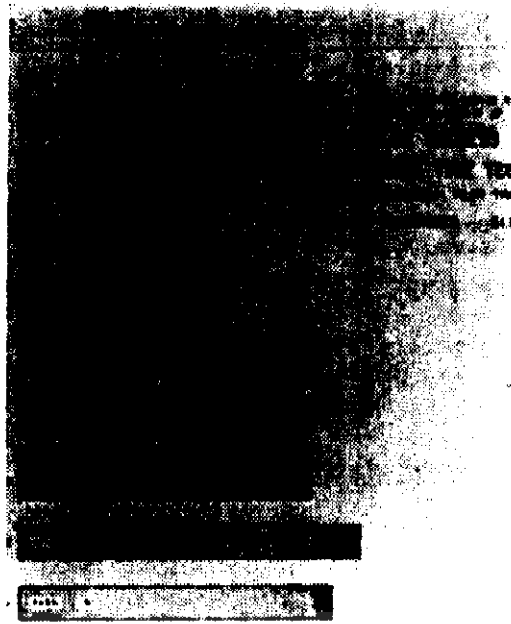
روان شناسانی که از طرف نیروی هوایی امریکا دعوت به همکاری شدند، ابتدا

هم خود را مصروف تهیه تست‌هایی بمنظور انتخاب دسته بندی خلبانها (مأمور پرواز) مأمور نقشه برداری و راهنمایی- مأمور بمباران) کردند. این تست‌ها برای اندازه گیری هوش، استعداد مکانیکی، هم‌آهنگی روانی و عضلانی و امثال اینها بود. از تعداد ۲۹۰۶۹ نفر که برای آموختن مقدمات هوانوردی داوطلب شده بودند ۱۰۳۱۵ نفر یعنی تقریباً ۳۵ درصد آنها پس از گذراندن امتحانات اولیه تستی مردود گردیدند. بر اساس امتحانات هوشی، داوطلبان نیروی هوایی به ۹ دسته کوچکتر تقسیم شدند. دسته ۹م که از باهوشترین و دسته یکم که از کم هوشترین داوطلبان بود. بعضی از افراد این دسته‌های نه گانه در امتحانات سرعت عمل مردود شدند. من جمله ۱۸ درصد از افراد دسته نه که باهوشترین افراد بودند در این آزمایش توفیق نیافتند. در دسته‌های

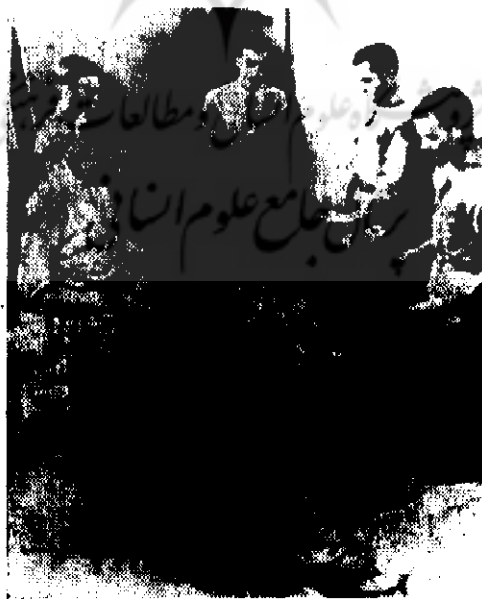
شکل ۸- آزمایش سرعت ودقت عکس‌العمل در برابر علائم نورانی

دیگر نسبت چند درصدی شکست خوردگان بترتیب افزایش یافت، بنحوی که در دسته‌های ۲ و ۱ عده آنها تقریباً به ۵۰ درصد بالغ گردید.

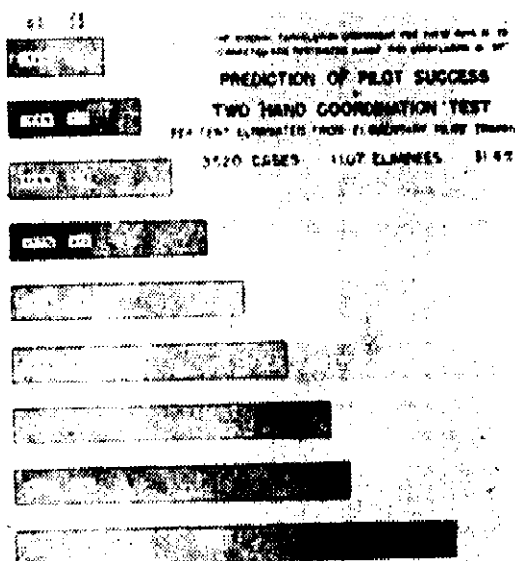
شکل ۹- داوطلبان خلبانی از روی نتیجه آزمایش هوش بهند دسته تقسیم شدند. از دسته اول ۱۷ درصد درست عکس العمل موفق شدند. از دسته آخر ۴۰ درصد توفیق حاصل نکردند.

در شکل ۱۰ داوطلبان از نظر توانائی در حرکت دادن هر دو دست بر طبق یک طرح پیچیده و مشکل نظیر کار با ماشین های افزار مورد آزمایش قرار میگیرند.

شکل ۱۰- چهار داوطلب برای مهارت بکار بردن دو دست بنوبت مورد آزمایش قرار گرفتند.

شکل ۱۲ آزمایشی را نشان میدهد که شامل تیلند ساده ای از حرکات خلبان در حین پرواز میباشد که بصورت انفرادی انجام میگردد و داوطلب باید دکمه ها

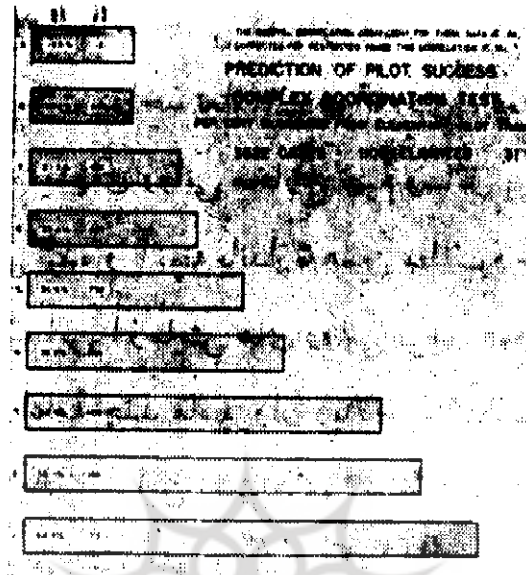
شکل ۱۱- چند درصدی شکست خوردگان در آزمایش مهارت دودست متناسب بوده است با درجه هوش افراد که در شکل نه طبقه بندی شده اند: طبقه بالا (اول) ۱۳٫۶ درصد، طبقه پائین (آخر) ۶۲٫۱ درصد و اهرم هائی را با دست و یا بر طبق علامت های نورانی که داده میشود بحرکت درآورد. باز ملاحظه میشود تعداد اشخاصی که در این آزمایش تقلید پرواز مردود میشوند، بیشتر در جزء دسته هائی میباشند که از نظر هوش ضعیف هستند و هر چه

شکل ۱۲- آزمایش داوطلبان در دستگاه مخصوصی که در آن قنات و کارشان در آن شبیه بقضاوت و کاری است که هنگام پرواز واقعی باید انجام دهند.

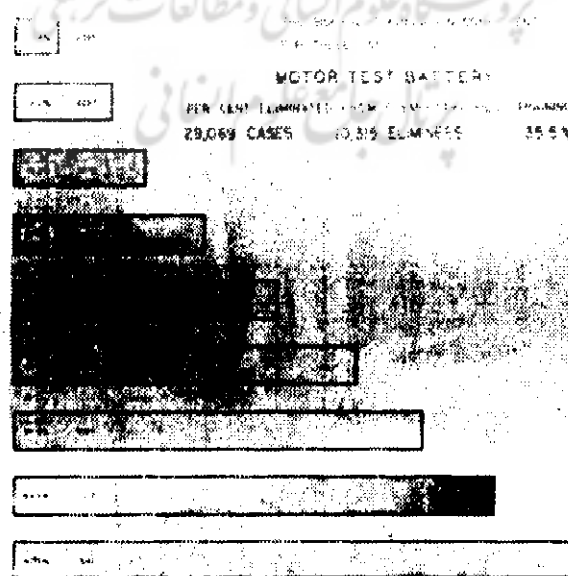
بطرف دسته های کم هوش تر متوجه شویم، تعداد مردودین زیاد تر میگردد تا اینکه

در مورد دسته های ۱ و ۲ و ۳ که از کم هوش ترین داوطلبان تشکیل شده ضریب شکست بالغ بر بیش از ۵۰ درصد میگردد. (شکل ۱۳)

شکل ۱۳- در آزمایش مذکور در شکل ۱۲ عده شکست خوردگان در دسته اول ۱۵ درصد و در دسته آخر ۶۵ درصد بوده است.

شکل ۱۴ نمودار مختصری است که از آزمایشهای مربوط به هوانوردی بعمل آمده است و نشان میدهد که حتی در باهوش ترین دسته ها ۶ درصد افراد دارای استعدادی که برای خلبانی لازم بنظر میآید نبوده اند. و نیز در این نمودار ملاحظه

شکل ۱۴- يك سوم داوطلبان خلبانی در نتیجه سه آزمایش برای خدمات دیگری غیر از خلبانی انتخاب شدند.

میشود که تعداد مردودین در دسته هائی که از نظر توانائی فکری ضعیف ترند بتدریج افزایش می یابد .

بطور متوسط ۳۵ درصد اشخاصی که داوطلب ورود به نیروی هوائی بودند قبل از اینکه بآنها اجازه شرکت در اخذ تعلیمات هوانوردی داده شود، مردود گردیدند . از اینرو بکمک این آزمایشهای روانی مخارج تهیه وسایل پرواز هوائی ده هزار نفر بنفع دولت صرفه جوئی شده و آنچه باندازه همین مطلب وحتى بیش از آن اهمیت دارد این است که بکمک این آزمایش های روانی قریب ده هزار نفر از سرافکنندگی ویاس که بر اثر شروع وادامه چند ماه پرواز وبلاخره شکست در امتحانات ممکن بود حاصل کنند رهائی یافتند . این تست های «غربال کننده» باین افراد اجازه داد که بدون فوت وقت بسوی رشته های دیگری که برای آنها بیشتر ذوق و استعداد دارند متوجه شوند تا بتوانند موفقیت وهمچنین رضایت خاطر بدست آورند و در نتیجه برای کشور وهموطنان خود مفید واقع شوند .

هنوز مسائل دیگری در هوانوردی وجود دارد که روانشناسی بمطالعه و تحقیق آنها میپردازد و در این راه پیشرفتهائی کرده است و میکند .

شکل ۱۵- یک اطاق تخفیف فشار که در دانشکده پزشکی دانشگاه ییل امریکا در سال ۱۹۴۲ در شرف ساختمان بوده است. این اطاق زیر نظر آقای دکتر جان فولتن استاد فیزیولوژی (شخص دست راست) و نگارنده این سطور (شخص دست چپ) ساخته شده و چندین سال برای تحقیقات مربوط مورد استفاده بوده است .

اطاق (شکل شماره ۱۶) بمنظور اندازه گیری مقاومت روانی و بدنی خلبان در هنگام صعود و نزول سریع و بطیء هواپیما بادر نظر گرفتن تغییرات درجه حرارت تعبیه شده است. بکماک این وسیله میتوان بمطالعه مشکلات پرواز پرداخت و به ناراحتیهائی که شخص دچار میشود توجه کرد. این وسیله برای آشنا ساختن و همچنین برای آزمایش داوطلبان جوانی که تازه وارد نیروی هوائی میشوند و برای تعیین درجه مقاومت آنها در مقابل فشار هوادر ارتفاعات زیاد باتوجه بوضع جسمی و روحی آنها مورد استفاده واقع میشود.

داخل این اطاق بی شباهت به درون اطاق هواپیما نمیباشد. این اطاق را دکتر Fulton در سال ۱۹۴۳ ساخته است و اکنون بسیاری از این اطاقها در واحدهای نظامی بمنظور مطالعه داوطلبان ورود به نیروی هوائی مورد استفاده قرار گرفته است. روان شناسی در حقیقت ثابت کرده است که در امر انتخاب و طبقه بندی داوطلبان (مأمور بمباران، مأمور پرواز، مأمور نقشه برداری و راهنمایی) نیروی هوائی سودمند

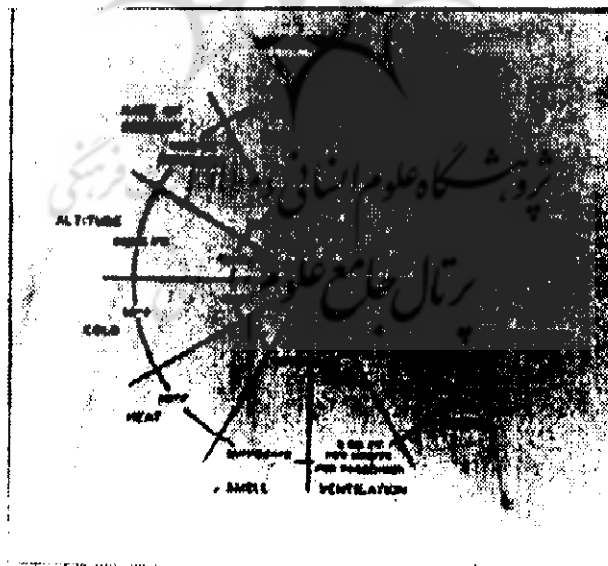
شکل ۱۶- نمای خارجی اطاق مذکور در شکل ۱۵ که ساختمان آن پایان رسیده و مورد استفاده قرار گرفته است.

است و تا کنون در اموری مانند تحلیل وضع مشاغل و تحقیق در توانائی پرواز، روشهای مفیدی پیشنهاد کرده است. حتی اطاق خلبان که محتوی اسبابها و فرمانهای بسیار

متعدد و گیج کننده‌ای است از نظر روان شناسی مورد مطالعه قرار گرفته بصورت ساده تری درآمده است.

با همکاری مهندسین هواپیمائی، روان شناسان توفیق یافته‌اند که تشابه بیشتری بین وضع داخلی اطاقهای خلبان در هواپیماهای مختلف ایجاد کنند و در نتیجه آموزش هوانوردی را ساده تر و احتمال وقوع حوادث را کمتر نمایند. هواپیما و اتومبیل و دیگر وسائل مکانیکی در حقیقت دنباله و مکمل حواس ظاهره و دستها و پاهای انسان و بطور کلی بدن و مغز او هستند. بین این ماشینها و سیستم اعمال انسانی باید تطابق و تناسب کامل موجود باشد تا بتوان از آنها بنحو احسن استفاده کرد.

در اینجا است که روان شناسی عملی عنوان «مهندسی انسانی» را بخود میگیرد. نمودار زیر (شکل ۱۷) که توسط یکی از علماء روان شناسی تهیه گردیده منطقه تناسب و حدود آن را از نظر روان شناسی برای هوا، اکسیژن، حرارت، برودت، ارتعاش، سرعت نزول، صدا و عوامل دیگر نشان میدهد.

شکل ۱۷- هواپیمائی جدید از ساختمان و نیروی بدنی آدمی توقعات بسیاری دارد. فشارهایی که وارد می‌آید باید در یک منطقه نسبتاً مناسب باشد.

در کلیه این موارد حدودی که از نظر روانی برای منطقه مناسب خالی از خطر تعیین گردیده، درست در داخل حدودی است که از نظر زیست شناسی (فیزیولوژی)

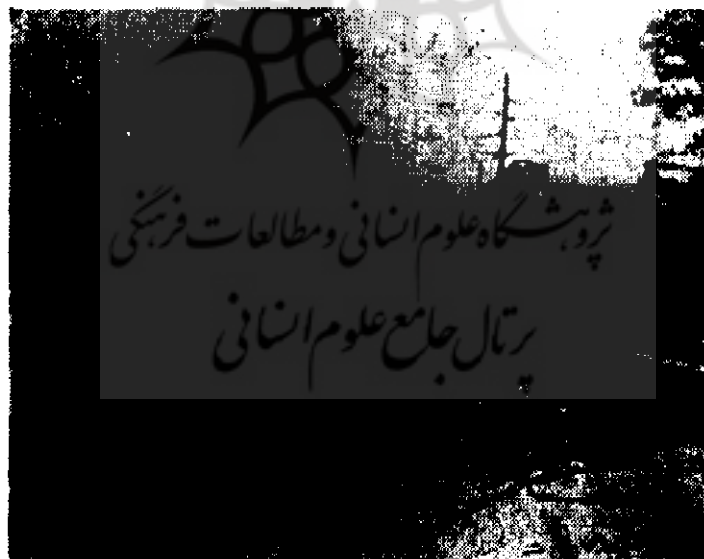
برای چنین منطقه‌ای پیش بینی شده، یعنی حدودی که حتی الامکان خلبان را از-
صدمات شدید و از خطر مرگ دور نگاه میدارد.

وقتی که این نمودار تهیه می‌شود تصور می‌کردیم که صدای ۱۸۰ دسیبل **Decible**
تقریباً آخرین حد مقاومت بدنی و صدای ۹۵ دسیبل آخرین حد مقاومت روانی است.
اکنون با هواپیماهای جت صدای ۱۲۰ دسیبل فقط از حد مقاومت روانی تجاوز
کرده است و از نظر بدنی هنوز قابل تحمل می‌باشد.

تصویر زیر موقعی را نشان میدهد که ما این موضوع را در رایت فیلد **Wright field**
در تابستان سال ۱۹۵۳ مورد آزمایش قرار دادیم.

بحث اینجا است که با چنین شدت صدای هواپیما باید چگونه روبرو شد؟ تاکنون
راه حل عملی برای آن پیدا نشده است.

این اقدامات که تاکنون در روان شناسی عملی صورت گرفته نشان میدهد

شکل ۱۸- صدای موتورجت برای گوش متصدیان هواپیمائی موضوع جدی محسوب میشود. در این
شکل نگارنده سطور با همکاران مشغول مطالعه تأثیر صدای جت در اشخاص است.

که چگونه میتوان این علم را با زندگی مردم مطابقت داد و بخدمت درآورد. همین
اشاره مختصر بیماری از فوائد و آثار روان شناسی در هواپیمائی کشوری و لشکری،
موضوع و معنی سخنرانی امروز ما را در باره «روان شناسی در خدمت اجتماع و دولت» بخوبی

روشن میسازد. روشهای علمی که امروز روان شناسی بکار میبرد، بسیاری از حقایق را روشن ساخته و اطلاعات مهمی حاصل کرده است. این اطلاعات البته در رسالات و کتب مختلف مضبوط است و میتوان آنها را مورد مطالعه قرار داد ولی حضار محترم که با تشریف فرمائی خود مرا مفتخر کرده اند، اجازه می دهند که شخصاً پیامی حضورشان عرض کنم:

روان شناسی در طی دهها سال اخیر متدها و روشهایی بمیان آورده که امر آموزش را بسیار تسهیل کرده و شوق و رغبت را در معلم و متعلم برانگیخته است. متدها و روشهایی که توسط روان شناسان در صنعت بکار رفته است موجب تزئید محصول و تخفیف قیمت کالاهای ساخته شده گردیده است. روان شناسان بکمک این متدها توانسته اند بزیر شدن ساعات فراغت کارگران کمک کنند و وقت صرفه جوئی شده آنها را با طرق پسندیده برای تربیت شخصی و خانوادگی آنها و همچنین بهبود وضع و توسعه رفاه اجتماعی آنها مصروف دارند.

البته استفاده از این متدها احتیاج به فکری مجرب دارد تا بتوان بدایع علمی را به مرحله دیگر رسانید و علوم حاضر را بازنگری مردم تطبیق داد. ولی البته حد حاضر کافی نیست و اگر قرار باشد که آرزوهای مردم آزاد جامعه عمل پوشد و گسترش یابد، باید بدنبال تجربیات و اکتشافات نوین رفت.

پرتال جامع علوم انسانی